

Преса.

Повищення "Курєра варшавського".
— Німощість і заплутаність "За Свободу".

"Курєр варшавський", орган живучих і неживучих мерців (популярно зважений по польськи органом "imprzysk" в кореспонденції зі Львова (ч. 126 з б. ц. м.) присвячує увагу нашим статтям з приводу польсько-чеських умов і відвідин Бенеша. Особливо цікаво реферувати статті варшавський орган. Не варто спростовувати всіх тих побрехеньок, свідомо розсудованих на кані наших висновків, бо ми вже задана привикли до того, що головною збрешою польської преси є брехня. Але варто звернути увагу на уступ, що торкається сподіваної ліквідації українського університету в Празі.

Ми зазначували, що з огляду на польсько-чеське братерство не виключена ліквідація українського університету в Празі, внаслідок чого українська молодь булаб позбавлена своєї високої школи навіть на чужині. А що польський уряд не думає задовольнити потреб 7-ми мільйонного українського народу в ділянці культурній, а головню не думає здійснити закону польського союму з 26. вересня 1922 про заснування українського державного університету, то зовсім природною силою факту з'являється konieczність перенести пражський університет на українську державну територію до Кам'янця. Цю справу так представляє "Курєр варшавський":

Польсько-чеська згода — як твердить "Діло" — є також безпечною для українських високих шкіл в Празі і Подєбрадах. Польсько-чеське порозуміння значить, ті осередки "української культури", а перш усього звернення проти університету, бо там є сконденсована значна кількість професорів і студентів, мешканців "Західної України". Тому то — як каже "Діло" — яка реальнішою став думка перенесення українського університету з Чехословаччини на радянську територію до Кам'янця Подільського. Як з цього бачимо, пропонується нами згода з руським народом і праці уряду над створенням в Польщі руського університету зовсім не є брані в рахунок загрозливим українськими політиками. Вони тільки шукають, з ким можна було об'єднатися проти нас.

Читаючи ці маячення, робиться прикро і соромно. Невже ті люди є такі наївні чи безсоромні, що

пускають між своїх "imprzysk-ів" побрехеньки про якусь "згоду з руським народом" і якісь "праці уряду над створенням університету" в Польщі? З практики знаємо, що "праці уряду над створенням університету" все поплонували польською пресою перед загальним зібранням Ліги Націй, де треба було говорити про "ліберальну політику" Польщі супроти національних меншостей". Так було досі, так буде й далі. І пошож тут строїти з себе дурня і торочити про якісь "праці уряду", коли ніяких праць в тому напрямку нема.

Також друга варшавська газета з протилежного табору, російсько-емігрантська "За Свободу" теж має до нас свої претенсії. Означивши редакторів "За Свободу" п. Португалов, після заварення каші з "русским аїдом" у Варшаві, починає виправдувати роль в тому "лібералізмі" зазначеному дійсним міністром поліції п. Смульським, свого органу і свою власну. "За Свободу" весь час була в курсі діла, була докладно поінформована про нюанси аїду, знала, хто, його інспірує і кому він потрібний, робила аїдові величезну рекламу, спеціально була освідомлена про стягнення на нього галицьких похідників російського чорносотенства і про поставлення та винесення могильної резолюції про "єдність рускаво народа", а коли справа дійшла до рішення, тоді пп. Португалови почали грати у піжмужки. Вони, не знаючи, на яку ногу ступити, здержалися від голосування над "неділимською" резолюцією і замість виступити проти неї, як личить демократам, почали кокетувати на право і ліво. З одного боку, приюда тягне вовка до ліса, себ-то в табор російської й русофільської чорносотенщини, а з другого боку треба рахуватися з тим, що "За Свободу" підтримує матеріально не "русское меньшинство" в Польщі, але головним чином волинські "хохли" і Білорусини. "За Свободу" є незвичайно чутка на вимоги урядових чинників. Початково рахувалася вона з бажаннями Смульського і Грабського, які бажали мати "покази", що нема ніяких У-

країнців чи Білорусинів, а є тільки етнографічна маса, яка відповідала до обставин може "скристалізуватися" в напрямі польського або російського "єдінства". Все одно, щоб тільки зникли неапатичні Українці. І от по лінії цих шукань, по великій війні за волю, всякі прихвостні чорносотенства почали деклямувати про "єдність". А за ними несміло і "За Свободу". Та польський уряд є непослідовний і неоднорідний. Смульські одні, а Тугут друге. Правда, один і другий "демократ", перший християнський, католицький, а другий — чорт який. Але Смульські прилюдно не виступив, а Тугут публично нагрома, У висліді констернації і відворот, не на цій лінії, але так по-лощинно, вибірюючись і підгакуючись. Очевидно винувата тут не гертлива лисина "За Свободу", а помелічні помийки, допущені тут "Ділом".

Дуже невдоволений п. Португалов, що ми намітали слабе місце варшавської "За Свободу" і її редакторів. Тому йде крутання.

Я був би — пише п. Португалов — так само дуже вдячний газеті (себто "Ділу"), колиб вона представила хоч небудь замість на те, що ми, здержуючись від голосування над першою резолюцією, могли зазначити якнебудь о-свідомитися про думки і мішлосени до аїду поодиноким членам уряду. Ажжж, що могло виробитися з цього предствавлення? Тій справі у кожного члена аїду на основі сповіданої практики і офіційних виступів уряду.

То-то во й є, що "За Свободу" весь час веде себе так, що "могло виробитися з цього предствавлення в тій справі (на зтог сче)т" не лише у кожного члена аїду, але й у кожного навіть менше уважливого читача цього російського і одночасно польського органу. А це "общее предствавление" звільняє нас від зайвого "доказательства на сче"т уважливого слідування тим органом задушенних бажань псевдо-рвадвоєного польського уряду. Отже виною тут не "подемічні прийоми" "Діла", тільки безхарактерність "За Свободу" між іншим в національному питанні і "ж сожаленію" її заплутаність між двома ніби бігунами, які уявляють собою Смульські і Тугут.

Пам'ятаймо: Рідна Школа — це родня фронтів, це певний захист у лобі лихоліття!

— нині на Поліссю та Волині — ні одної (Голос: Це були російські). Ви не знаєте наших відносин: російські вони були до часу російської влади, а потім українські. Дивуюсь, що панове не знають про це. Ми платимо податки, даємо рекрут, сповідаємо різні чинитиби

а середньої школи не маємо.

Чи не маємо права, щоб шукати кілька шкіл, необхідних для нас, організувати державу? Дивуюсь, що Польща доводить до такого стану. Маємо лише три маленькі приватні гімназії у Кремені, Луцьку та Рівні. Люде з університетською освітою одержують там плату возних — треба з пошаною глядіти на їх жертву (Голос на лавках меншости: Це є польська толеранція). Ми звертались до уряду з проханням дати державні права цим гімназіям; освітня комісія в Луцьку винесла нівіть постанову про удержавлення, але минуло два роки і не зробили нічого. Що більше: рівенський куратор відвідав у Кремені нижні класи, бачивши такий є міністерський план, щоби загально-освітні школи мали тільки вищі класи! Те, чого не роблять у польських школах, роблять в українських. На нашу інтерпеляцію міністерство заявляло нам, що всі діти зібрані в цих школах передані до народних шкіл. А це неправда. Маємо список і домагаємося розяснення.

чому міністро відповів неправильно.

Багато дітей не прийняли, бо не було місця, а діти, які були в 2-й та 3-й класі, лишились подашільним порогом.

(Продовження буде.)

15 с. м. здержується висилку часопису тим ВП. не-редплатникам, що залягають з передплатою за біжучий місяць. Передплата на біжучий місяць 4'20 зол.

Ол. Салковський.

Хто такий був Скоропадський?

Різні органи української преси вже звернули увагу на ч. 3. журналу "Донская Лівонія" з багатим історичним матеріалом, що торкається подій на Великій Україні в 1918—1919 рр. Серед цього матеріалу найбільшу вагу для нас уявляють спогади донського генерала А. В. Черячукина, який був послом (по донському: Атаманом) до Росії новоутвореної Донської держави при гетьмані Скоропадському і під своїм оглядом невичайно об'єктивно освітлює й оцінює те, що проходило на його очах. Дуже багато Росіян присвятило до цієї пари свої мемуари українському національно-визвольному руху і всі вони — як праві, так і ліві — ставляться до його з неприємною й огидною. Ген. Черячукин не криється з тим, що його ідеал — відновлення Великої Росії, не ховає своїх антипатій до українських самостійників; але це не перешкоджає йому уникати брехні і навіть зазначати чесноти своїх супротивників та опонентів.

Ось наприклад, як він, особистий приятель Скоропадського, описує свою зустріч з С. Петлюрою. "Перший раз я балакав з ним 25. XII. Будучи разом з Винниченком думав про повстання проти гетьмана.

Петлюра тримав у своїх руках всю виконавчу частину на фронті.

З зовнішнього вигляду він не робив враження сильної людини. Лише його безмежна любов до України, що виявлялася всюди і у всьому, робила його популярним серед козаків. Він добре розбирався у політиці і далеко вже відійшов від утопізму російських соціалістів, на якому був по суті вихований" і т. д.

Всі російські видання на Україні малювали повстанчу армію як набір бандітів. І отож ген. Черячукину треба було вихити з Києва до Одеси, себто пробікати кількасот верст залізницею, що була в руках "петлюрівців".

Він пише про це так:

"Я їхав у військовій уніформі. Не вважючи на всі оповідання й чутки про ганебні чинники, які нібито робили Петлюрівці на залізницях, — лякалі навіть розбоями, арештом і вбивством, — я їхав цілком добре, зустрічаючи по дорозі найкоректніші відношення, як до атамана аїмової станції донського війська".

Я навіть ці дві цитати власне для того, щоб читач знав, як ставитися до найбільш цікавих сторінок у спогадах донського генерала — до сторінок, що вміщують характеристику гетьмана Скоропадського. Йому Черячукин присвячує найбільше уваги.

Хто такий був гет. Скоропадський? На це ще й тепер даються не тільки різні, але просто проти-

лежні відповіді, і безсторонне слово такої людини, як донський генерал, що бачив Скоропадського майже щоденно і часто розмовляв з ним цілком довірливо, найбільше особливої ваги і значіння. Гадасмо, що саме тепер, коли через різні обставини знову відновлюється інтерес до особи бувшого гетьмана, кілька цитат з мемуарів його приятеля не будуть зайвими.

"Сам Скоропадський — пише ген. Ч. — дуже порядна людина. Генерал світи його величства, перейнятий любовю до Росії, багатий, ні від кого незалежний, він, не вважючи на своє українське походження, мало нагадував Українця і своїм зовнішнім виглядом і характером.

Ще недавно далекий від думки бути правителем України і тому не підготовлений до цієї ролі, він мусів тепер при-назначено важких умовах розбиратися в настроях різних верств та партій.

Не посідаючи твердого характеру і сильної волі, звязаний умовами з Німеччиною і залякуючи хліборобам своє обрання, гетман цілком підпав під впливи останніх і виконуючи їхні бажання, поплив вніз по течії, не оцінивши інтересів більшости, тобто селянства".

Якросійський генерал, він душею болів від розпаду Росії.

Відігравши роллю голови незалежної держави, він разом з тим готовий був зі всіх сил допомогти добровільній армії, що проголо-

на", і широко розчинив двері гостинності тим, хто не спілкував відокремленню України від Росії, тим, хто вважав це відокремлення актом державної зради.

Його тішили успіхи добровольців і донців, що прагнули відновлення колишньої Великої Росії, але під натиском самостійників він видавав накази про націоналізацію України та відчиняв українські університети.

Така тактика привела до того, що в гетьмана, повного добрих намірів, не було друзів".

Далі ген. Черячукин описує, що прибічники відновлення Єдиної Росії не вміли використати Скоропадського, не зрозуміли його, і провалили проти його широку діяльність, замість того, щоби працювати згодою з ним.

Провадячи на Україні свою атацію проти гетьмана, вони тим самим грали на руку Грушевському і С-ці, полекшуючи останнім працю проти гетьмана.

Користуючись великими зв'язками за кордоном, вони мали успіх. Настрої проти гетьмана росли все більше і більше; це головним чином і перешкоджало утворенню армії на Україні. Уряд і особливі гетьман, в душі безумовно прибічник Росії, на мій погляд, боявся певної міри утворення української армії, боявся національного вирою, бо вистрою цієї армії проти Росії, не був певний, що ця армія піде за ним.

(Далі буде.)

Гостей і на членів. Маючи свою домівку Соколя III, вночі відправився до Львова в консульство України в місті Львові. Побачити би треба, щоб він пішов до тої висоти, на якій був у 1914 р. При цьому кинути до 300 тисяч золотих ремісників. А в разі війни 17-го тисяч встановити. Товариство святого для ремісників Сокола III, що він в нещасливих випадках денационалізації літератури таку п'ять у злату на ремісників молоді і знайшов у себе людей доброї волі, що підляють тім молоді свою працю та зацікавлені в неї національну свідомість. Було би дуже цікаво, щоб його сайди пішли організації на кінці передмість Львова.

Організація українських авторів. Катастрофічне положення українського театру в Галичині привело до українських авторів подумати про створення своєї театральної організації. Для цього відбулися у Львові збори українських авторів театру у Львові, які мали на меті зібрати збори Союзу діячів українського театру. Нові збори рада вивести всіх тих, що працюють на українській сцені на території Галичини, приєднати рескрипції листів до голландських даних. Для ролі існуючий Союз не міг прожити майже жодної діяльності через байдужість самих же авторів. Головна Рада перестерігає отримати збори способи для зупинки подорожніх театральних представників до виконання свого найважливішого станового обов'язку. Заява заступників в членів Союзу за реставраційними листами слати до Галицької Ради на руки голови д-ра Нічкі, Львів, Кооперативна Український театр Руха ч. 18. — За Голову Ряду Л. Краснополь, голова. П. Гладкий, секретар.

Вибух у фабриці пороку. Подія, яку зазвичай називають вибухом пороку, відбулася вчора ввечері в місті Львові, в якій все одне відбуло вже до експлозії. Мався на думку фабрику «Датський» недалеко Радомі. Хоча всі фабрики забудували, що не були закінчені, то в деяких з них вже йшла фабрика праця. І ось дня 9. травня через коротке замикання електричної струї наступив вибух пороку. Ший будинку, в якому це сталося, повернувся в руїну, три особи збиті в дві ранки. Незалежність людських жертв треба зазначити обставини, що подія мала місце ранком, коли ще не відійшли робітники до праці. Невже вилло шаста Польща до своїх фабрик гоїного матеріалу. Всі літні з польської фабрики чомусь падали жертвою катастрофи і з ними гинули і люди, таємні саїна фабрика пороку теж гине і в роздуть.

Смерть відкриття — потім подружжя. Співний вихідник Марко, що мав жінку з 18 літ. Англією, який у Львові, що його шлюб відбувся шлюб за кілька місяців, коли він скінчив працю над новим ліхтарем у парні бездротного телеграфу.

Патенти на писемники. Російський писемник Вересаєв нарікає у «Правді», що податки писемників у СРСР, чимто великі. Писемники належать там до категорії «літніх професій». Тому треба мати на нього «патент», дозвіл для його виконувати. Цей патент треба щороку відновлювати. Вересаєв сам мусить щороку платити за нього 32 зол. рублі; він бачив і так, що з ріжних додатками коштували 424 зол. рублів. Патент на писемника є введений в рос. державі вперше від часу як існують писемники. Називати його «літньою професією» у таких умовах — важко.

Катастрофа на морі. На днях затонула японський корабель «Томару», що курсував між Шангаєм і Йокгамою наслідком страшної морської бурі. Вся задога і пасажери в числі 100 душ наїшли смерть в розбурханих хвилях.

Самогубство в англійській королівській родині. Зять короля Юлія Франц Лисель, муж ки. Марії, одинокі доньки короля, поповнив самогубство в нещадно далеко вистрілом із револьвера в голову. Самогубство викликало велике враження в Лондоні та стало світовим скандалом. Причина його невідомо. Лисель одружився з англійською Марією в 1923 р. Супружжя було щасливим і дітвара. Лисель осиротів двоє дітей.

Остерго для виїжджаючих до кліматичних місцевостей. Остерго для виїжджаючих до купелів і кліматичних місцевостей перед купуванням злато і везе златого злату. Кожний виїжджаючий повинен забезпечитися в елеганти, тренувати і дешево обути в Гелікса Поста. Львів, Панака 7. Фірма одержала свіжий транспорт моделів на літній сезон 1925 р. 1925а) 1—1

З судової салі.

1.

Лісовський перед судом.

Дня 29. квітня ц. р. відбулася перед повітовим судом с. III. у Львові розправа проти відомого у Львові з ріжних родів подвигів ракулкового радника Івана Лісовського. Предметом розправи були карні доповіді Петра Давидовського, е. ст. секретаря прокуратури скарбу, Петра Семюти, артиста-малюка і Івана Волка за

обиду чести класовою з 5 411 к. з. — Не розправу суду д-р Покорний, пров'являв обвинувачення заступав адв. д-р О. Марітчик, як заступник прокуратури мистецтва Навіковскі — боронив обвинуваченого д-р Девісний.

Канье доведення отримало на суді, який трапився в часі Громадянського свята в січні 1921 р. — Легу успішним процесу в часі свята устанавити «Черковного Бранта» у Львові поповників, які устанавили «кордон між церквою і духовенством і масою народу. Лісовський, який наткнувся в юрбі, став силою перекривати кордон, щоб відстояти до місця, де стояли представники українських інститутів». — Певення комент тріло замішанням процесу і впровадженні одержав суворий вирок не передувати через коментарі. Вони на передувати і Лісовського. Тоді Лісовський пішов таваром тіла наперо на місце, де стояв в кордоні П. Давидовський, який погнав наліт викривав великий півень лавої руки. Описав перелав коплон і масу народа одержав через поповників на кордон, подала таваром до кінця і ввела в свято замішання.

Лісовський вів в кілька днів пізніше доведення до літньої події в Львові проти Давидовського, Семюти і Волка, зазначаючи всю ліву на них як членів «Черковного Бранта». Обвинувачення заступав без переведення доводжень і перекладав голландських інших свідків, на сесії «Prüfungsbefehl» на каву арешту по 7 днів без заміни на гарантію. Це неуваче доведення дагло в основу скарги заступників проти Лісовського про обиду чести класовою, до якої причетуюся і доведення п. Давидовського за легке ушкодження тіла.

На ставлення фальшивості доведення Лісовського покликало в доведення більше чим свідків, між іншими п. д-р Федак, радник д-ру Баранського, Ісп. Літінського і много ин.

Зі згаданою справою отримано рішучу справу п. Варколову, яка зааскривала Лісовського за проступок легкого ушкодження тіла, доведеного в часі суперечки на тім відомості з Львівської преси еротичних подвигів павічка Лісовського.

Суддя переслухав у ході розправи, яка тривала понад 5 годин, свідки п. Давидовського та помилував всі інші докази. Не траваючи на те, що в часі розправи показався у повній і вірній освітленій постаті Лісовського — суд узяв його від вини і кари. — Як приватні обвинувачі так і заступник прокуратури Навіковскі зголосили відклик від узявляючого вирок.

II.

Відомин сваччого в чит. «Просвіти» на Замарстиніві.

Підчас сваччого в 1924 р. в чит. «Просвіти» на Замарстиніві скінчилися свідки між членами читальні Володимиром Пригмою і Стецьковим. На повернуто до дому го сваччій Володимир Пригмою напала невідома бланше особа і завдала йому кілька ран ножом по тілі. Поліція почала дождження, арештувала Онуфрія Мельника як підозрюваного у вчиненні і відступила акти прокуратури. Відтак сарава опинилась в пов'язанні суду с. III. з обвинуваченням Стецькова і Онуфрія Мельника за проступок з § 411 к. з. (легке ушкодження тіла).

По перепевденій в дні 5. п. м. розправи узяв Онуфрія Мельника (обор. адв. д-р О. Марітчик) і Стецькову від вини і кари. Зазначати слід, що заступник пошкодженого Пригми д-р Васунг як і сам Пригма внесли в розправу політичні моменти, посуджуючи Онуфрія Мельника у ворожій відношенні до польського населення. Оборонець Мельника адв. д-р Марітчик збив ті заводи, які були тим більше болючі, що вийшли з уст України і члена читальні «Просвіти».

Зі спорту.

Кружок напольський «С-Б.» роздумав, що дня 17. п. м. відбувся перегони на колесних 10 і 20 км. Старт та збірка на рогації кінський год. 8 разо. До змагань можуть зголосуватися і нечлени кружка. Гості із провінції мило бачені. Зголошення до перегонів прийматимуться в доміні «С-Б.» в суботу дня 16. п. м. між год. 6—7 веч. (кв. Руська ч. 20) і на місці дня 17. при статті. Гостям дуже раді. Вступ літній. — Іван Волиць, голова. Вол. Голіж секретар.

ОПОВІСТКИ.

Український Навідинський театр О. Митнянчик.
Залишки — Салія Нар. Дому.
Серета 13. В. «Рейзон з Петербурга».
Четвер 14. В. «Маруся Богуславка».
П'ятниця 15. В. «Панганя Аза».
Субота 16. В. «Таврдовський (2-й раз)».
Неділя 17. В. «Ді нашого життя» — прем'єра (весь Андрєва). 1872 3—2

Присилайте передплату!

Дрібні оголошення.

ЛАНЦЮХИ АНГ. COVENTRY масина «Hutchinson» поруче Виталд Тандиць Львів — Подольського 2. 1924 61 1—5

ДЯК, абсолют. ат. перемиського дачеського інститута, власний дачесний хорального співа, грєх на фісгаруочі, може провадити склад, писарку, пошукує погани. Михайло Відак, Відак голови. 1—2 1946

ПОТРЕБНА зараз інтелігентна, суворі життя, до уваги домі і ведення асильного господарства на селі біля Львова. Платити після умов. Зголошення по адресі: Г. Терещаків Львів, вул. Вулицька 3 II. 1948 1—3

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редація не відповідає.

Спеціаліст в венеричних і шкірних недугах

Д-р Іван Гриневецький
лікар Загального Шпиталю і Народної Лікарні

ординує при вул. Пенарській 26.
1916 від год. 3—5. 3—10

ТРУСКАВЕЦЬ

З днем 15. травня ц. р. відкривається нововідкритавський Пансіонат „РУСАЛКА“

розташований в центрі комфорта, вишкляна кухня, дітчина. — Ціни дуже умірковані. Одиційний ліжок Д-р БІЛАС. — Зголошення приймає УПРАВА. 1943 1—1

Пральня Віденська

Кр. Братковська у Львові
вул. Кохановського ч. 4.

приймає білизну до прання і прасування, також чистіння і прасування суконь зі 1911 Львова і провінції. 1—3

Роботу виконує солідно і швидко.

КРЕДИТОВО-ТОРГОВЕЛЬНА СПІЛКА

Кооператива з обмеженого поручку
1944 в РАДЕХОВІ 1—1

відкриває 15. травня ц. р. слюсарню під проходом факхового маїстро, що відбудує практично в періодичних роботах за гаранцією і поминає до напави всі машини різні, машини кравецькі і швейські, ромери і т. д. Виробляє на продаж і на замовлення залки, колідки, окуття і інші знаряддя. Вимірює старі машини різні на нові за доплатою. Випоняє косярки. Приймає безплатно до науки слюсарства хлопців, що поінчили народну школу. Ціни низькі — ослуга солідна. УПРАВА.

ПЕРЕРЕБЛЮВ

ковдри, матраци, вклади пружинкові, та піцеровані меблі, швидко, солідно, на найдешевших цінах знаєна фірма

ЙОСИФ ШУСТЕР

Магазин меблів, декорацій і постелі

1947 Львів, Рутавського 10. 1—1

ПІДЛЮТЕ

Лічичне заведення купелеве і кліматична місцевість в долинянських Карпатах над Лімницею. 700 метрів понад урівень моря положене.

На місці мінеральні джерела високої лічичної вартості. Гарячі купелі сіркової води мінеральної спеціально в недугах ревматизму.

Сонячні купелі — теніс — круголити, купіль в Лімниці. На місці добірна реставрація під управою факхового кукаря. Лікарська опіка в заведенню купелевм в часі сезону. Прогудки в гори вузькоторовою залізницею. Ярська кухня до диспозиції літників.

Станція залізнична Брошнів на лінії Стрий-Станиславів, відтан вузькоторова залізниця на місце до підлитою.

Сезон купелевий від 15. травня ц. р. — Ціни умірковані. Зголошення на адресу:

Дирекція заведення купелевого в Підлюті, почта Перегінська.